

Sygn.akt III AUa 1090/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2013r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Barbara Orechwa-Zawadzka (spr.)

Sędziowie: SA Bożena Szponar - Jarocka

SO del. Bohdan Bieniek

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2013 r. w Białymstoku

sprawy z wniosku Z. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Suwałkach III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 7 września 2012 r. sygn. akt III U 332/12

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

Sygn. akt III AUa 1090/12

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 28 marca 2012 r., wydaną w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, odmówił Z. P. prawa do emerytury.

W odwołaniu od tej decyzji Z. P. domagał się przyznania prawa do wcześniejszej emerytury.

Sąd Okręgowy w Suwałkach wyrokiem z dnia 7 września 2012 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał Z. P. prawo do emerytury od dnia 2 stycznia 2012 r.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że urodzony w dniu (...) Z. P., na dzień 01.01.1999 r. udowodnił 25 lat okresów składkowych, nieskładkowych i uzupełniających. ZUS uwzględnił wnioskodawcy 13 lat 8 miesięcy i 9 dni stażu pracy w warunkach szczególnych:

- od 16.04.1972 r. do 21.10.1972 r. w Kółku Rolniczym (...) na stanowisku traktorzysty;

- 15.01.1976 r. do 21.05.1977 r. w Gminnej Spółdzielni (...) w W. na stanowisku kierowcy ciągnika;
- od 16.06.1977 r. do 31.10.1985 r. w Spółdzielni Usług Rolniczych w W. na stanowisku traktorzysty;
- od 22.08.1986 r. do 31.12.1986 r. w Przedsiębiorstwie (...) E. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego;
- od 08.06.1987 r. do 30.04.1990 r. w (...) S.A. w S. na stanowisku maszynisty żurawia samojezdnego.

Do okresu pracy w warunkach szczególnych ZUS nie zaliczył okresu zatrudnienia w M. (...) w W. od 02.04.1970 r. do 10.04.1972 r.

Rozpoznając odwołanie Sąd pierwszej instancji miał na uwadze uregulowania zawarte w art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 2, 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Na okoliczność pracy odwołującego w M. (...) w W. w spornym okresie Sąd dopuścił dowód z zeznań świadków M. Ł. i S. Ł., którzy potwierdzili zatrudnienie Z. P. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku traktorzysty. Z uwagi na to Sąd I instancji uznał, iż skarżący wykonywał w spornym okresie pracę traktorzysty wyszczególnioną w Wykazie A Dziale VIII pkt 3 stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia i zaliczył powyższy okres do stażu pracy w warunkach szczególnych. W rezultacie okres pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych wyniósł ponad 15 lat, zatem na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy przyznał Z. P. prawo do emerytury.

Apelację od powyższego wyroku wniósł organ rentowy. Zaskarżając wyrok w całości, zarzucił mu naruszenie:

1. przepisów prawa materialnego - art 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze poprzez przyjęcie przez Sąd I instancji, że wnioskodawca udowodnił na dzień 1 stycznia 1999 r. co najmniej 15-letni okres zatrudnienia w warunkach szczególnych, uprawniający do przyznania prawa do emerytury,
2. przepisów postępowania - art. 233 kodeksu postępowania cywilnego przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonania oceny dowodów przez Sąd I instancji w sposób wybiórczy z pominięciem istotnej treści życiorysu sporządzonego przez odwołującego w 1972 r. oraz z pominięciem istotnej treści zeznań wnioskodawcy w charakterze strony, z których wynika, że odwołujący w okresie od 2 kwietnia 1970 r. do 10 kwietnia 1972 r. w M. (...) w W. nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy ciągnika, o której mowa w rozporządzeniu z dnia 7 lutego 1983 r. - wykaz A dział VIII poz. 3 - prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych.

Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli: 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 tej ustawy. Zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (D. U. nr 8, poz. 43 ze zm.) pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A,

stanowiącym załącznik do rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn i posiada wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W niniejszej sprawie bezspornym było to, iż wnioskodawca spełnia wszystkie warunki do przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury, za wyjątkiem legitymowania się 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych. Przedmiotem sporu była możliwość zaliczenia zatrudnienia wnioskodawcy w M. (...) w W. od dnia 02.04.1970 r. do 10.04.1972 r. do okresu pracy w warunkach szczególnych.

Ze świadectwa pracy z dnia 17.12.1997 r. wystawionego przez Spółdzielnię Usług Rolniczych w (...) w W. wynikało, że wnioskodawca był zatrudniony w okresie od 02.04.1970 r. do 10.04.1972 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku traktorzysty, jednak świadectwo to zostało wystawione na podstawie zeznań dwóch świadków i wnioskodawcy, ponieważ oryginalna dokumentacja z tego okresu uległa zniszczeniu. Wnioskodawca nie dysponował żadnym dowodem na piśmie dotyczącym spornego okresu.

Sąd Okręgowy zaliczył wnioskodawcy sporny okres do pracy w warunkach szczególnych na podstawie zeznań przesłuchanych w sprawie świadków M. Ł. i S. Ł. oraz zeznań wnioskodawcy przesłuchanego w charakterze strony. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zeznania te zostały niewłaściwie ocenione przez Sąd I instancji. Zauważyć należy, iż świadkowie wypowiadali się co do odległego okresu, ich zeznania były bardzo ogólne i nie można było na ich podstawie ustalić, iż wnioskodawca w M. (...) w W. w całym spornym okresie wykonywał stale i w pełnym wymiarze pracę w warunkach szczególnych. Dodatkowo należy zauważyć, iż sam Z. P. przesłuchany przed Sądem I instancji (k. 31) na pytanie Sądu o sposób ustalenia początkowej daty zatrudnienia w M. (...) (2 kwietnia 1970 r.) wyjaśnił, że tę datę wskazała mu sekretarz gminy, która знаła go osobiście. Skarżący nie wiedział w jaki sposób została ustalona powyższa data, bo dokumentów dotyczących tego okresu pracy już nie było. Również data końcowa pracy w spornym okresie nie jest datą pewną. Wprawdzie wnioskodawca podał, że w całym spornym okresie pracował jako traktorzysta, jednak przyznał, że zimą pracy nie było, „objęli się, remontowali ciągniki, malowali”. Miał też przewidziane dwie różne stawki wynagrodzenia - wyższą za jazdę ciągnikiem i niższą za inne prace.

W ocenie Sądu Apelacyjnego powyższe fakty wskazują, iż wnioskodawca nie wykonywał pracy traktorzysty w spornym okresie czasu stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Ponadto w życiorysie dołączonym do wniosku o przyjęcie do pracy w kółku rolniczym w S., odwołujący podał, że ukończył kurs traktorzysty, a po kursie pomagał rodzicom na gospodarstwie. Podczas przesłuchania na tę okoliczność w Sądzie I instancji zeznał, że napisał życiorys bez zastanawiania.

Wbrew ocenie Sądu I instancji powyższe okoliczności przemawiają za tym, że wnioskodawca w trakcie zatrudnienia w spornym okresie nie wykonywał pracy kierowcy ciągnika, wymienionej w dziale VIII pkt 3 Wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że z przywileju przejścia na emeryturę w niższym wieku emerytalnym, przysługującego pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, mogą korzystać wyłącznie pracownicy, którzy byli rzeczywiście zatrudnieni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szkodliwych warunkach pracy (art. 32 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. (wyrok SN z dnia 4.06.2008 r., II UK 306/07). Prawo do emerytury w wieku niższym od powszechnego, z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarobkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo (wyroki SN: z dnia 8.06.2011 r., I UK 393/10, LEX nr: 950426; z dnia 22 lutego 2007 r., I UK 258/06, OSNP 2008 Nr 5-6, poz. 81; z dnia 17 września 2007 r., III UK 51/07, OSNP 2008 Nr 21-22, poz. 328; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 62/07, Lex Nr 375653; z dnia 6 grudnia

2007 r., III UK 66/07, Lex Nr 483283; z dnia 13 listopada 2008 r., II UK 88/08, niepubl.; z dnia 5 maja 2009r., I UK 4/09, Lex Nr 509022).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego w spornym okresie wnioskodawca pracował jako kierowca ciągnika, jednak pracy tej nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, co uniemożliwia zaliczenie w/w okresu zatrudnienia do okresów pracy w szczególnych warunkach.

Wnioskodawca nie legitymuje się zatem wymaganym 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.